

Varhaiskasvatuksen koulutusten kehittämisfoorumin muistio

Aika: 21.5.2019 klo 9.30-14.30

Paikka: Tieteiden talo, Kirkkokatu 6, Helsinki, tila 505 (5. krs.)

Liitteet löytyvät Tiimeristä

1. Varhaiskasvatuksen koulutusten kehittämisfoorumin avaus

Foorumin tavoitteet ja tehtävät (**Liite: Työskentelyn kehys: Kehittämisfoorumin puheenjohtaja**)

- Aluksi puheenjohtaja Kirsti Karila toivotti osallistujat tervetulleiksi foorumiin
- Puheenjohtaja mainitsi sähköpostien lähettämisessä esiintyneistä ongelmista. Viestit ovat lähteneet oikeisiin osoitteisiin, mutta viestit ovat usein menneet roskapostikansioihin.
- Ohjausryhmä on asettamispäätöksen mukaisesti valmistellut foorumin toimintaa.
- Puheenjohtaja esitteli foorumin lähtökohtia ja selvityksiä, joissa on otettu esille varhaiskasvatuksen koulutusten yhteistyön tiivistämisen tarpeellisuutta. Varhaiskasvatuksen toimintaympäristössä on tapahtunut muutoksia ja uudistuksia mm. uusi lainsäädäntö ja varhaiskasvatuksen suunnitelman perustetyö.
- Varhaiskasvatuksessa on myös lisääntynyt yksityisten palveluntuottajien määrä.
- Varhaiskasvatuksen koulutusten kenttä on laaja, joten tarvitaan tietoa monitieteellisesti ja eri toiminnoista. Lisäksi lapsuuden merkitys on korostunut ja sitä tutkitaan eri tieteenaloilla.
- Varhaiskasvatuksen rooli ja merkitys yhteiskunnallisesti on ollut nosteessa. Keskeisenä pidetään sen merkitystä yksilön kehityksessä ja syrjäytymisen ennaltaehkäisyssä. Alan julkikuva ja vetovoima ei ole enää kuitenkaan niin hyvä kuin ennen. Some- maailmasta on tullut tärkeä mielikuvaan vaikuttava foorumi.
- On tärkeää muistaa, että varhaiskasvatusten kehittäminen ei ole tämän foorumin keskiössä, vaan varhaiskasvatuksen koulutusten kehittäminen.
- Ei tunneta välttämättä toisia koulutusmuotoja.
- Perus- ja täydennyskoulutusten jatkumon osalta tulee selvittää, millaisia toteuttamistapoja on jo olemassa ja mitä tarvitaan.
- Koulutuspolut: Paljon aktiviteetteja olemassa, kunnat aktiivisia hakemaan varhaiskasvatuksen henkilöstölleen erilaisia jatko- ja täydennyskoulutusmuotoja.
- Tutkimustietoon perustuva kehittäminen ja moninaisuus huomioitava, samoin eri kieli- ja kulttuuriryhmät.
- Yhteistyötä tehdään Opettajankoulutusfoorumin ja Varhaiskasvatuksen neuvottelukunnan sekä Osaamisen ennakointifoorumin kanssa
- Budjetti on rajallinen. Perustoimintaan on varattu rahoitusta, mutta tässä vaiheessa ei vielä isompiin kehittämishankkeisiin ole rahoitusta, kuten Opettajankoulutusfoorumissa.
- Varajäsenyysjärjestelmää ei oteta käyttöön. Varajäseniä ei ole nimitetty foorumiin.

2. Osallistujien esittäytyminen ja odotukset foorumille

- Osallistujat esittäytyivät ja kertoivat odotuksia foorumin suhteen. Perus- ja täydennyskoulutuksessa tulisi huomioida yhteiset asiakkaat, lapset ja perheet, moniammatillisuus. Tiedeperusteisuus on tärkeää, mutta

myös käytännön toiminnallisuus, arjen varhaiskasvatuksen tukeminen, jatkuva oppiminen henkilöstön työnkuvana, opiskelijoiden rooli, vetovoima sekä yhteinen ymmärrys siitä, millaisella osaamisella tuetaan lasten kehitystä.

- Uusia tehtäväkuvia on muodostunut varhaiskasvatukseen, työnkuvia tulisi kirkastaa, koulutusta kehittämällä tuetaan työelämää ja kasvatusyhteisöä.
- Maahanmuuttajalasten tukeminen, tulevaisuuden muutossuunnat, miten koulutuksen järjestäjät voivat varautua tulevaan, osaamisen määrällinen ja laadullinen ennakointi, vuoropuhelua eri koulutusmuotojen välillä, 2030 kaikki pitäisi olla kunnossa uuden lainsäädännön mukaisesti
- Täydennyskoulutuksen vetovoima on ollut hyvä, heterogeenisyys ymmärretään eri ammattilaisten kesken.
- Moninaiset oppimispolut, lastenhoitajan osaamista ja roolia työyhteisössä, kaikkien ammattilaisten osaamisen kehittäminen, koulutuspolut asteelta toiselle.
- Pääkaupunkiseudulla työvoimatarve on eskaloitunut, 10 vuodessa työvoimapula pahentunut, koulutuksen ja työn vuoropuhelu tärkeää, työkuvien kirkastaminen ja alan vetovoima, juurruttaminen kehittämiseen liittyen, tiedon jakaminen systemaattisesti, asiakaslähtöisyys – käyttäjäkokemus, sujuvat koulutuspolut eri ammattilaisille, elinikäinen/jatkuva oppiminen, -
- Minkälaista osaamista eri koulutukset tuottavat varhaiskasvatukseen, millaisella tietopohjalla ennakointia tehdään, alle 3-vuotiaat, kirkastetaan eri koulutusten roolit, esim. Kainuussa ei kouluteta muita kuin lastenhoitajia, tällä hetkellä alueella ei ole alan korkeakoulutusta, siirtymät (lasten) esiopetus, varhaiskasvatusten ja kulttuuripuolen yhteistyö, kansainvälisyysnäkökulma, yhteys perusopetukseen ja kansansivistykseen yleisesti, pitäisi katsoa myös tulevaan, tehdä tulevaisuuden päätöksiä ja olla visionääri.

3. Foorumin työskentelymuodot (**Liite: Jaostojen työskentely osana koulutusten kehittämisfoorumin toimintaa**)

- Foorumin puheenjohtajisto Kirsti Karila, Saila Nevanen ja Juha-Petri Niiranen esittelivät foorumin toimintamuotoja
- Juha-Petri Niiranen kertoi ohjausryhmän suunnitelmista työskentelyn suhteen (**Liite: Foorumin rakenne**) Aikataulu on tosi tiukka tavoitteisiin nähden. Jos työskentely rajoittuisi vain foorumin tapaamisiin, ei ehkä edettäisi tarpeeksi nopeasti. Sen vuoksi on päädytty jaostotyöskentelyyn.
- Saila Nevanen esitteli foorumin aikataulutusta (**Liite: Foorumin työskentelyaikataulu**)
- Aija Töytäri kävi läpi alustavaa viestintäsuunnitelmaa. VKF-lyhyenne otettu sisäiseen käyttöön foorumista (**Liite: Foorumin viestintä**)
Puheenjohtaja toivoi, että osallistujat laativat blogikirjoituksia samaan tapaan kuin esimerkiksi lapsistrategiatyössä on tehty. (ks. [lapsistrategia-sivut](#)).

Osallistujien kommentteja ohjausryhmän suunnitelmiin:

- Aikataulut lyötävä lukkoon. Ajoissa päätettävä päivämäärät.
- Viestinnän periaatteita käytiin läpi.
- On huomioitava koko varhaiskasvatus ml. perhepäivähoito ym. Varhaiskasvatus on kokonaisuus, muutakin kuin päiväkotitoimintaa.
- Johtamisen huomioiminen on myös tärkeää. Varhaiskasvatuksen uudet ja muut toimintamuodot otettava huomioon.
- Otetaanko kantaa kaksivuotiseen esiopetukseen foorumissa? Kunnissa tehty hyvin erilaisia ratkaisuja jo nyt. Miten laadukasta varhaiskasvatusta voidaan toteuttaa **muuttuvissa toimintaympäristöissä** on ydinkysymys -> osa ennakointia.
- Miten varhaiskasvatus järjestetään Suomessa, kun alueet ovat niin eriytyneet. Samalla perheiden moninaisuus on lisääntynyt.
- Tarja Kahiluoto OKM:sta kertoi VARDA:sta, Varhaiskasvatuksen tietovaranto <https://www.opf.fi/kehittamishankkeet/varda>. Lapsi- ja toimipaikkatietoja kerätään parhaillaan. Ensi vuonna henkilöstöstä aletaan myös kerätä tietoa. HETU-pohjainen tiedonkeruu, joka mahdollistaa mm. pitkittäistutkimusten tekemisen.

4. Jaostojen järjestäytyminen, tehtävät ja työskentely

- Puheenjohtaja johdatteli foorumin teemoihin ja jaostotyöskentelyyn.

- Puheenjohtaja esitteli jaostojen tehtäviä (**Liite: Jaostojen työskentely osana koulutusten kehittämisfoorumin toimintaa**). Jaostot valmistelevat aiheeseen liittyviä teemoja foorumia varten. Varsinaiset asettamispäätöksessä mainitut suositukset tehdään yhteistyönä foorumissa. Jaostot voivat työskennellä myös foorumin kokoontumisen yhteydessä. Muuntokoulutuksien ja tilauskoulutuksien nykytila ja ennakointi liittyvät esimerkiksi useamman eri jaoston toimintaan.
  - Käytiin läpi jaostojen alustavaa kokoonpanoa. Koska jaostoihin pyritään saamaan monipuolinen edustus eri koulutuksista, joitain henkilöitä pyydetään vaihtamaan jaostoa (**Liite: Jaostojen alustava jako**).
- 5. Jaostojen ja niiden toiminnan alustava esittely (Erilliset yhteenvedot jaostojen keskusteluista liitteinä)**
- Jaostojen puheenjohtajat esittelivät alustavia suunnitelmia jaostonsa toiminnasta.
  - Jaostot valmistelevat alkusyksystä varsinaiset toimintasuunnitelmat.
- 1) Tutkimus:** Mahdollisia osaamisaukkoja nykykoulutuksissa tarpeen selvittää. Kartoitetaan nykytilanne koulutusten osaamisvaatimusten osalta, erityisesti koulutusten tilanne vuoden 2013 jälkeen. Sosionomi AMK tutkinnosta esimerkiksi vähän tietoa. Varhaiskasvatuksen lastenhoitajille on tällä hetkellä kaksi ammatillista perustutkintoa. Mitä on tulevaisuudessa vaadittava osaaminen? KV-katsaus tulisi tehdä koulutuksista. Ammattikorkeiden ja yliopistojen yhdistelmä on harvinainen kansainvälisesti. Yhteistyö muiden jaostojen kanssa.
- 2) Ennakointi:** Alueiden erilainen tilanne puhututti. Perhepäivähoitajien tilanne. Työelämän tarve vaihtelee alueittain. Vaikea määrällisesti tietää todellinen työvoimatarve. Onko tilastoja ja millaisia? Pitäisikö luoda skenaarioita varhaiskasvatuksen koulutusten osaamisista? Onko varhaiskasvatuksen neuvottelukunta tehnyt jotain skenaarioita?
- 3) Koulutuspolut:** Nykytilasta ei ole selkeää kuvaa. On väylä- ja polkuopintoja toiselta asteelta korkealle. Tilauskoulutuksia järjestetään kunnille asteelta toiselle. Toimintasuunnitelmassa pitää kuvata nykyisiä erilaisia opintopolkuja ja huomioida tulevaisuuden näkökulma. Joustavat erilliset haut/avoin korkeakoulu myös huomioitava. Millaista tietoa on saatavilla hallinnosta, AVI:t, OPH/KARVI, OKM?
- 4) Täydennyskoulutus:** Työelämässä olevien täydennyskoulutus painopisteenä. Tällä hetkellä järjestetään erilaisia koulutuksia ja paljon toimintaa. Koulutusten tarjonta ja määrät eri ammattiryhmille tulisi selvittää, mikä on haastava tehtävä. Kukaan ei koordinoi täydennyskoulutuskokonaisuutta. Valtion rahoituksesta tiedetään jotain, mutta kuntien omista koulutuksista vähemmän.
- 6. Päätössanat ja jatkotyöskentely**
- Seuraavat foorumin kokoukset **ke 9.10.2019** ja **ke 11.12.2019** Helsingissä.
  - Ohjausryhmä ja jaostojen puheenjohtajat kokoontuvat **ma 17.6.2019** Helsingissä.

